

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

§. I. Het eerste stuck raeckende de maeghdelijcke reynigheydt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

godts-dienstigheydt v'onderhouden, dan de selve te ghebruycken met vryheydt.

Daer hebt ghy Epiphanius van haer beroozdeelt / niet alleen als superstitieus, maer oock als ketterisch, ende strijdende teghen Schrifure, doch de goede mannen en hebben niet ghebacht dat Epiphanius hier in ober-een-quam met d'andere Outbaders / ende de ghewoonte vande heele Recht-sinnighe Kercke. Maer wat wonder? sy zijn wijser als de heele oude Kercke / ende meer verlicht om de Schrifure te verstaen / als die is gheweest.

HET II. CAPITTEL

Vande Ketterije der IOVINIANEN.

Anno 400.

§. I.

Het eerste stuck raeckende de maegdelijcke reynigheydt.

HEt gheboelen dies aengaende van dese Seece heeft ons met clare woorden upghedruckt

Door eerst den H Augustinus *Hares* 82. Jovinianus. seyd hy / vergheleek de maegdelijcke reynigheydt van religieuse Vrouwen, ende de onthouinge van manspersonen, verkiessende een onthoudende leven, aende verdiensten vande suyvere, ende ghetrouwe houwelijken: Soo dat eenighe gheheylighe Maegden, nu oudt wesen de, tot Roomen, daer hy dit leerde, hem ghehoort hebben de, men seght ghetrouwt te wesen. Hy self nochtans en hadde

X

hadde

hadde gheen huysvrouwe . noch en wilde gheen hebben, niet om meerder verdienste by Godt, 'twelck hem in't eeuwigh leven soud' kunnen baten, maer om den teghenwoordighen noodt, dat is, om dat den mensch niet en soud' lijden de moeyelijckheden van't houwelijck.

Ten tweeden: den H. Isidorus Hispalensis *Lib. 8. Origin. cap. 5.* De Jovinianen, seydtt hy/ leeren, datter gheen onderfcheyt en is tusschen het houwelijck, ende den maeghdom.

Ten derden: Guido Carmelita *Sum. Hares. cap. 62.* De Jovinianen, seydtt hy/ dwalen, om dat sy den maeghdelijcken staet gelijk maken aen't houwelijck, ende den selven niet voorstellen.

Ten leesten, den H. Hieronymus *Lib. 1. contra Iovin. Jovinianus* seght, dat de Maeghden, Weduwen, ende ghetrouwe van de selve verdiensten zijn, in dien sy niet en verschillen in alle andere wercken.

Waer op hy datelijck de selve dwalinghe/ ende ketterije met een heel boeck gaet wederlegghen/ segghende onder anderen:

De ghene die seght dat de verdiensten van Maeghden, Weduwen, en de ghetrouwe ghelijck zijn, die doet soo veel injurie aen den maeghdom, als hy-se verghelijckt by het houwelijck, dan aen het houwelijck, segghende, dat dit soo veel gheoorloft is, als het tvveede, ende derde.

Daer naer brenghet hy verscheyden exempelen hy/namelijck vanden H. Joannes, Jacobus, Paulus, de dochters vanden Apostelen Philippus, ende meer andere/daer mede bewijssende d'upnemenhepde vanden maeghdelijcken staet / ende de besouderere privilegien die soodanighe menschen / in desen staet levende/van Godt hebben ontfanghen.

Hoe spreken nu onse Nieuw-gherefozmeerde van dese materie? hoort

Voor eerst: Joannem Calvin in Ep. 1. ad Corinth. cap. 7. op dese woorden Pauli: *sy is gheluckigher indien sy alsoo blijft: Waerom? brenghet hy: om dat den weduwelijcken staet in hem selven een deught is. Neen. Maer om dat sy min veranderinghe sal hebben/ende sal byper wesen van aerdsche sorghebaldigheden.*

Item.

Item, in *Harmon. Evang. cap. 19. Matth. 5. 12.* **God** is't
dan/ seyd't hy/ eene dwaese fantasije / dat onghew-
houtwt te zyn / eene deught is / want in hem sel-
ven/is't Gode niet aenghenamer dan het basten/
ende en is niet weerdigh / onder de diensten die
Godt van ons bereyft/gherekent te worden.

Ten tweeden, Daniel Chamierus *Panstrat. Tom. 3.*
lib. 20. cap. 21. 5. 13. **Daer** hy schryft teghen Bellarmi-
num, de welke leert / dat de maeghdelycke ont-
houdinghe van meerder verdienste by Godt is/
als de supberheyt des houwelycks; seght onder
anderen: **De Oudt-vaders** / namelijk Hierony-
mus, Anselmus, Augustinus, ende andere/ dit leeren-
de / hebben meer ghetooont hare curieuse upt-
hoztelende verstandigheyt / als een bestandigh/
ende vast oordeel.

Ten derden, Guilielmus Perkinus *Tom. 1. Demonst.*
Problem. pag. 333. 5. 10. **De Vaders** / seyd't hy/ hebben
altemet aen de maeghdelycke reynigheyt te
beel toe-ghegeven.

CATHOLYCKE AEN-MERCKINGHE.

Bemerckt dat hier gheene questie en is vande
belofren ten opsichte vande maeghdelycke
reynigheyt/noch oock gheene questie van't hou-
welyck der Gheestelycke: maer alleen vande
maeghdelycke reynigheyt in haer selven / ende
oft sy verdienstigh is / ende niet verdienstigher is
als het houwelyck.

De Jovinianen seydten dat neen; Sy vergheleken,
seght *Augustinus*, de maeghdelycke reynigheyt, aen de
verdiensten van't houwelyck. **Sy leeren/seght** Hiero-
nymus, dat de Maeghden, Weduwen, ende ghetrouwe
van de selve verdienste zyn. Sy en maken gheen onder-
schoeydt, seght *Isidorus Hispanensis* tusschen het Houwelyck,
ende den Maeghdom.

Wat seght Calvijn? die en wil niet alleen niet
toestemmen/ dat den staet van onthoudinghe een
deught

deught is, maer oock / dat hy soude gherekent worden onder de goddelijcke diensten.

Wat seght Chamierus ? Hy seght dat de Oudt-baders die gheleert hebben / dat den maeghdelijcken staet van meerder verdienste is als't houwelijck / gheen bestandigh, ende vast oordeel ghehadt hebben.

Perkinsius seght / dat sy den booznoemden staet te veel hebben toeghegheven ; alsoo en komen sy niet alleen over-een met de leeringhe van Jovinianus, maer bestrijden daer-en-boven de oude Rechtsinnighe Oudt-baders.

Ten anderen, seyde Jovinianus, dat hy niet en wilde trouwen / niet om meerder verdienste by Godt, maer alleen om vry te zijn van de moeyelijckheden des houwelijcks.

Alsoo spreeckt oock Calvijn, dat den staet van onthoudinghe is / niet als een deught, maer om vryer te wesen van aerdsche forghvuldigheden.

Ten lesten, heeft Jovinianus met dese sijne ketterij sommige gheheylighde Maeghden verleydt, ende ghebracht tot het houwelijck.

Het selve heeft-men / namelijk in Duytschlande konnen sien / ende andere landen / soo wanneer dat dese leeringe vanden Ketter Jovinianus begon veruenteut te worden.

A E N - H A N G H S E L.

DE Chronijck-schrijver van Maeghdenburgh Cent. 4. cap. 5 pag. 381. en durven niet loochenen dat dit de leeringhe is gheweest van Jovinianus, doch soo sy wel mercken / dat sy hier in met hem over-een quamen / soo hebben sy liever ghehadt Augustinum, ende Hieronymum te condemnere van ketterij / als Jovinianum : Dare woorden zijn dese :

Hieronymus, segghen sy / ende Augustinus, hebben aen de *Jovinianen* cenighe voorstellinghen toegheschre-

vca

ven als wesende valsche, ende dwalinghen: de welke, indien der gheene andere quade, ende berispelijcke omstandigheden en zijn byghecomen, sy en verschillen van't Woordt Godts niet; ende die zijn meer voor kettters te houden, die contrarie staende houdea: als te weten: Dat de maeghdelijke reynigheydt, oock van gheheylichde vrouwen, ende d'onthoudinghe vande mannen, inde heylighen die een onthoudende leven verkiesen, in verdiensten ghelijck is aen't suyver, ende ghetrouw houwelijck.

Dit lesste leerde Jovinianus, dit bestrijden Hieronymus, ende Augustinus, houdende dit vooz ketterisch/ende leerende contrarie; Soo worden dan hier dese twee Oudt-baders vande Chronick-schrijvers als kettters verdoemt / ende de leeringhe vanden ketter Jovinianus vooz goetd ghehouden.

§. II.

Het tweede Stuck vande Ketterije der Jovinianen, raekende het vasten, ende onderscheydt van sekere spijsen.

Wat hier van is / sullen ons verhalen de heylighe Oudt-baders.

Ten eersten den H. Augustinus *Heresi* 82. De Jovinianen, seydte hy / leeren, dat het vasten, ende onthouden van sekere spijsen, niet nut is.

Ten tweeden, den H. Hieronymus *Lib. I. contra Iovin.* Sy leeren, seydte hy / datter gheen onderscheydt en is tusschen het onthouden van spijsen, ende tusschen het eten der selver, met danck segghinghe.

Ten derden, den H. Ambrosius *Epist. 82. ad Eccles. Vercell.* Sy leeren, seydte hy / datter gheen verdienst en is van de abstinencie, gheen vande soberheydt.